

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2018

Lindesbergs kommun

*Rebecka Hansson
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal
revisor*

*Stina Björnram
Mattias Kalkan*

April 2019

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	7
3.2.	God ekonomisk hushållning	7
3.2.1.	Iakttagelser	7
3.2.2.	Revisionell bedömning	8
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	10

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2018. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2018.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2018 är uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2018 är samtliga delvis uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomienhet. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2019-03-29. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2019-03-26 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2019-04-15.

Rapportens innehåll har sakgranskats av personal på ekonomiavdelningen.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen bör göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas men däremot saknas nyckeltal för verksamheten. Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa från olika verksamhetsområden. Detta bör på ett tydligare sätt framgå av förvaltningsberättelsen.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet i avsnittet "kommunkoncernens organisation". Beskrivning av den samlade verksamheten behöver utvecklas i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2. bland annat med avseende information om den samlade verksamhetens ekonomi, utveckling, väsentliga personalförhållanden för bolagen i koncernen samt upplysning om kommunala entreprenader.

Investeringsredovisning

Information om årets investeringar finns i förvaltningsberättelsen, tabell finns i slutet på årsredovisningen. Kommunens samlade investeringsvolym för 2018 uppgår till 82,3 mnkr (50,9 mnkr för 2017). Den totala investeringsbudgeten uppgick till 98,7 mnkr inklusive ombudgetering från 2017, vilket innebär att 83 procent av investeringsbudgeten nyttjats. Avvikelsen i förhållande till budget analyseras inte. Det konstateras att investeringsvolymen, trots att det finansiella målet uppnås, är för hög för att kommunen ska klara det på lång sikt. Baserat på den investeringsvolym som finns i budget 2019 med plan 2020 – 2021 behöver det finansiella målet höjas för att kommunen inte ska behöva låna till investeringarna. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas för respektive verksamhet under avsnittet våra verksamheter. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas delvis. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Nämndernas budgetavvikelse samt utfall föregående år redovisas i tabellen nedan:

Nämnd	Kostnad	Intäkt	Netto	Nettobudget	Avvikelse	Bokslut 2017
Revision	0,8	0	0,8	0,9	0,1	0,8
Kommunstyrelse	390,6	143,7	246,9	245,4	-1,5	234,3
- därav Stöd och strategi	155,8	79,9	75,9	75,9	0	75,9
- därav Tillväxt	130,5	35,7	94,8	93,8	-1	77
- därav VA/Ren-hållning	7,2	7,2	0	0	0	0
- därav Överförmyndarverksamhet	3,3	0	3,3	3,3	0	3,7
- därav Samhällbyggnadsförbundet Bergslagen	64,3	19,2	45,1	44,2	-0,9	47,7
- därav Räddnings-tjänst	29,5	1,8	27,7	28,2	0,5	30
Barn- och utbildningsnämnd	763,6	153,4	610,2	605,7	-4,5	586,7
Socialnämnd	651,6	131,7	519,9	525,7	5,8	523,1
Samhälls-byggnadsförvaltningen Bergslagen	41,7	28,4	13,3	13,5	0,2	13,3
Summa nämnder	1 848,3	457,3	1 391,1	1 391,2	0,1	1 358,3
Finansförvaltning	326,9	1 766,7	1 429,8	1 405,9	33,9	1 394,5
Totalt	2 175,2	2 223,9	48,7	14,8	34	36,2

Nämndernas avvikelse uppgår till 0,1 mnkr. Största avvikelsen återfinns hos socialnämnden vilka har en positiv avvikelse på 5,8 vilket motsvarar 1,1 procent av budgeten. Avvikelsen i förhållande till budget förklaras bland annat av att nämnden under 2018 erhållit ersättning motsvarande 6,7 mnkr från Migrationsverket som avsåg 2015. Rensat för intäkten från Migrationsverket hade avvikelsen varit -0,9 mnkr eller 0,1 procent av budgeten. Nämnden har till 2018 fått en ramökning på 17 mnkr som har fördelats med 8 mnkr till IFO, 7 mnkr funktionsstöd och 2 mnkr till vård och omsorg som fördelats till hemtjänsten. I budgeten för 2018 hade man med ett gruppboende 7,3 mnkr som inte öppnade förrän i jan 2019. Vissa ökade kostnader har funnits för detta men inte så höga som 7,3 mnkr. Socialnämnden har sedan föregående år haft en nettokostnadsökning med 0,7 procent vilket är ett trendbrott jämfört med tidigare år då ökningen i snitt varit 5,8 procent. Främsta orsaken till den avstannande kostnadsökningen är en minskning av kostnader för placeringar inom både Funktionsstöd där antalet ärenden sjunkit och Individ och familjeomsorgen där ett förändrat arbetssätt bidragit till lägre kostnad. Personalkostnaderna är även de lägre än 2017 på grund av färre anställda inom enheten för ensamkommande barn och boendestöd samt att flera tjänster inom förvaltningen har vakanshållits som besparingsåtgärd. Nämndens intäkter har minskat med drygt 20 Mnkr jämfört med föregående år som en följd halverade intäkter för ensamkommande barn på

grund av lägre ersättningsnivåer samt färre barn men även lägre intäkter från Försäkringskassan på grund av färre enskilda.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett underskott mot budget på 4,5 mnkr. De tre främsta orsakerna till budgetunderskottet är fler elever i grundskolan (4,5 mnkr) digitaliseringsinsatser och inköp av datorer inom grund- och gymnasieskola (6,3 mnkr) samt ökad semesterlöneskuld till de anställda (1 mnkr).

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Kommunen uppfyller balanskravet för 2018, årets resultat enligt resultaträkningen uppgår till 48,7 mnkr. Från årets resultat avgår 2,6 mnkr vilket är årets realisationsvinster, vilket efter balanskravsjusteringen ger ett resultat enligt balanskravet om 46,1 mnkr.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans, det finns inget negativt resultat att återställa. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

I avsnittet sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i årsredovisningen redovisas en bedömning av inriktningsmålen som kommunfullmäktige fastställt. Där framgår även att varje inriktningsmål utvärderas genom ett antal indikatorer och för att bedöma måluppfyllelsen vägs de olika indikatorerna samman.

Vi bedömer att utvärderingen av de finansiella målen har skett i tillräcklig omfattning och att måluppfyllelsen gällande de finansiella målen är god.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I avsnittet God ekonomisk hushållning i årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2018:

Finansiella mål	Utfall 2018	Måluppfyllelse
Verksamhetens nettokostnader inte får överstiga 99 procent av skatter, utjämnings och generella statsbidrag	Årets nettokostnader i relation till skatter, utjämnings och generella statsbidrag är 97 procent, vilket är bättre än fullmäktiges mål.	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att det finansiella målet uppfylls.

Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har beslutat om en styrmodell som ska se till att det finns en tydlig koppling mellan de politiskt fastställda målen och aktiviteterna som genomförs i verksamheterna.

Kommunfullmäktige har fastställt ett mål- och budget dokument för perioden 2018-2020 innehållande en vision och antagit 10 inriktningsmål som syftar till att förverkliga visionen. Inriktningsmålen är fördelade till nämnderna och de kommunala bolagen som sedan bryts ned till nämnds- eller bolagsmål av nämnderna respektive bolagen själva.

I avsnittet sammanfattande bedömning av måluppfyllelse i årsredovisningen redovisas en bedömning av inriktningsmålen som kommunfullmäktige fastställt. Där framgår även att varje inriktningsmål utvärderas av ett antal indikatorer och för att bedöma måluppfyllelsen vägs de olika indikatorerna samman. Kommunstyrelsen bedömer att det finansiella målet är uppfyllt och anser att samtliga 10 inriktningsmålen är delvis uppfyllda, varav 4 av dem väga över åt det positiva. I samband med bokslutet framkommer att 4 indikatorer ej gått att mäta.

Nämnderna ska varje år planera för hur de ska bidra till att uppfylla fullmäktiges beslutade inriktningsmål genom att årligen fastställa en verksamhetsplan. De kommunala bolagen fastställer en affärsplan.

Åtterrapporeringen av målen redovisas likt föregående år på ett tydligt sätt. Samtliga inriktningsmål följs upp i årsredovisningen där måluppfyllelsen och nämndernas bidrag för att uppnå respektive inriktningsmål framgår.

Måluppfyllelsen av inriktningsmålen anser vi som svag, inget av de fastställda målen är uppfyllda. Uppföljning och redovisning av målen görs på ett tydligt sätt.

Det saknas en analys av konsekvenserna som uppkommer om ett mål inte nås. Det framgår inte alltid vilka åtgärder som ska vidtas för att målen ska komma att uppnås.

3.2.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2018 är uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapporering, att verksamhetens utfall är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Inriktningsmålen för 2018 är delvis uppfyllda.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. *Rättvisande räkenskaper*

3.3.1. *Iakttagelser*

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2018	Budget 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017
Verksamhetens intäkter	359,2	402,4	-43,2	375,2
Verksamhetens kostnader	-1 767,2	-1 832,8	65,6	-1 756,80
Jämförelsestörande post	8,9	0,0	8,9	8,2
Avskrivningar	-19,9	-17	-2,9	-18,4
Verksamhetens nettokostnader	-1419,0	-1447,4	28,4	-1391,8
Skatteintäkter	1 062,30	1 069,70	-7,4	1 041,30
Generella statsbidrag och utjämning	398,9	392,5	6,4	383,2
Finansiella intäkter	7,2	4,5	2,7	4
Finansiella kostnader	-0,7	-4,5	3,8	-0,6
Årets resultat	48,7	14,8	33,9	36,1

Årets resultat är positivt och uppgår till 48,7 mnkr (36,1 mnkr). Resultat medför därför en positiv avvikelse mot budget med 33,9 mnkr. I jämförelse med föregående år har verksamhetens nettokostnader ökat med 27,2 mnkr och uppgår i år till 1 419 mnkr. Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna samt generella statsbidrag och utjämning uppgår till 97,11 vilket är en minskning med 0,35 % mot föregående år.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Under året har kommunen vidtagit betydande åtgärder för att anpassa sin redovisning till detta krav. 2017 började kommunen med komponentavskrivningar på de investeringar som var nya och man skulle börja arbetet med även det var äldre, detta arbete har under 2018 inte kommit igång.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i den kommunala redovisningslagen vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Avsättning för återställande av deponi redovisas om 18,6 mnkr, ingen förändring mot föregående år har skett. Man har i början av 2019 fått en ny beräkning av kostnaderna för återställande av deponi som uppgår till 14 mnkr. Avsättningen bedöms därmed något hög.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar tillräckligt med noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Upplysningar har inte lämnats i årsredovisningen om särskild avtalspension och visstidspensioner i enlighet med RKR 2.1.
- Principer för värdering av omsättningstillgångar framgår inte.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed med undantag för ovanstående.

2019-04-11

Tobias Björn

Uppdragledare

Rebecka Hansson

Projektledare